

Kuntouttava työtoiminta

- **Kuvaile palvelun sisältöä**
 - Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on parantaa pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun.
 - Kymenlaaksossa kuntouttavaa työtoimintaa hankitaan
 - Osallisuutta vahvistavana ja elämänhallintaa ja työkykyä ylläpitävänä ja edistävänä palveluna
 - Työhön ja koulutukseen suuntaavana palveluna
 - Ryhmämuotoisena palveluna
- **Mikä organisaatio palvelua järjestää?**
 - Kymenlaakson sosiaali- ja terveystyöryhmän työelämäpalvelut vastaa Kymenlaaksossa kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä.
 - Työelämäpalvelut toimii osana Monialaista työelämäpalvelua. Monialainen työelämäpalvelu on TE -toimiston, Kymsoten työelämäpalvelujen ja Kelan yhteinen toimintamalli, jossa asiakkaana on tuetun työllistymisen palveluja tarvitsevia työttömiä.
- **Mikä taho/tahot palvelua tarjoaa?**
 - Kymenlaakson alueen kuntien toimintayksiköt, esimerkiksi päiväkodit, koulut, puistotoimi, kirjasto
 - Kymenlaakson sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän toimintayksiköt, esimerkiksi ikääntyneiden ja vammaisten asumispalvelut sekä toimialojen toimistot
 - Rekisteröidyt järjestöt ja säätiöt, joilta järjestetyn kilpailutuksen perusteella hankitaan palvelua, Sotek ja Parik säätiö.
- **Kuinka paljon asiakkaita palvelussa on (esim. vuosittain)?**
 - Vuonna 2019 kuntouttavassa työtoiminnassa oli yhteensä 1364 ja vuonna 2020 yhteensä 1150 asiakasta.
- **Minkälainen on asiakasrakenne ja -jakauma?**
 - onko esimerkiksi kehitysvammadiagnoosia, mielenterveysdiagnoosia vai onko palveluun ohjattu sosiaalisista syistä, päihdeongelmista johtuen jne.?)
 - Asiakasrakenne on moninainen. Palvelussa on kaikista edellä mainituista syistä olevia asiakkaita. Kehitysvammadiagnoosilla olevia on vähemmän, sillä he siirtyvät usein nopeasti kehitysvammaisten työtoimintaan.
 - Pitkäaikaistyöttömyys ja terveydelliset syyt ovat usein myös näkyvissä kuntouttavan työtoiminnan asiakkuudessa.
 - Sosiaaliset rajoitteet ja kokemusten puute näkyvät henkilöiden taustoilla.
- **Mitkä ovat asiakkaiden yleisimmät lähettäjätahot?**
 - Asiakkaat ohjautuvat kuntouttavaan työtoimintaan yleisimmin TE –toimiston aloitteesta
- **Mihin asiakkaat päätyvät tästä palvelusta?**
 - Kymenlaaksossa ajalla **1.1.-31.12.20 päättyneistä** 480:stä kuntouttavan työtoiminnan palvelusta johti:
 - Eläkkeelle/eläkeselvittelyyn 23 kertaa
 - Koulutukseen tai opintojen piiriin 36 kertaa
 - Palkkatuettuun työhön 54 kertaa
 - Palkkatyöhön 27 kertaa
 - Sairausetuuden piiriin 29 kertaa
 - Toimeentulotuen varaan 14 kertaa
 - Toisen palvelun 33 kertaa
 - Työkokeiluun 18 kertaa
 - Työkyvyn arviointiin tai ammatilliseen kuntoutukseen 13 kertaa
 - Työttömäksi työnhakijaksi 228 kertaa (tämä johtaa usein tauon jälkeen uudelle kuntouttavan työtoiminnan jaksolle)
 - Työvoimapolitiittiseen koulutukseen 3 kertaa
 - Uudelle kuntouttavan työtoiminnan jaksolle 2 kertaa (Lähde SosiaaliLifecare)
- **Kuinka pitkiä palvelujaksoja asiakkailla on?**
 - Kuntouttava työtoiminta järjestään vähintään 3 kuukauden jaksoksi

- Palvelujakson pituudet vaihtelevat asiakkaan yksiköllisen tarpeen mukaan ja asiakkaat voivat olla kuntouttavan työtoiminnan jaksoilla useita vuosia
- **Ajalla 1.1.21-31.3.21 päättyi** 208 asiakkaan kuntouttavan työtoiminnan palvelu, joista:
 - Yli 4 vuoden jaksoja yhdellä asiakkaalla
 - Yli 3 vuoden jaksoja kolmella asiakkaalla
 - Yli 2 vuoden jaksoja 54 asiakkaalla
 - Yli 1 vuoden jaksoja 74 asiakkaalla
 - Yli 6 kuukauden jaksoja 34 asiakkaalla
 - 3–6 kuukauden jaksoja 31 asiakkaalla
 - Alle 3 kuukauden jaksoja 11 asiakkaalla
- **Kuvaile ja pohdi tiiviisti, kuinka palvelussa toimii yhteistyö muiden sote-palveluiden kanssa**
 - o Monialaisessa työelämäpalvelussa olevat asiakkaat voidaan ohjata työttömien terveystarkastuksiin. Työttömien terveydenhoitajat toimivat alueen terveysasemilla.
 - o Monialaisen työelämäpalvelujen asiakkaiden käytettävissä on ylilääkäri, joka on konsultoitavissa terveyteen ja työkykyyn liittyvissä asioissa
 - o Asiakkaat ovat usein myös perus- ja erikoissairaanhoidon potilaita tai asiakkaana mielenterveys- ja päihdepalveluissa.
 - o Asiakastapaamisia voidaan tarvittaessa järjestää yhteistyötahon kanssa, esim. mielenterveys- ja päihdepalvelujen kanssa yhteisen suunnitelman tekemiseksi
 - o Haasteita yhteistyössä terveydenhuollon kanssa:
 - Asiakkaiden terveydenhuollon palvelutarpeen tunnistaminen on haastavaa ja siihen tarvitaan lisää osaamista.
 - Ammatillaiset eivät tavoita toisiaan riittävän joustavasti ja todelliseen yhteistyöhön ja yhteisten suunnitelmien tekemiseen ei ole riittävästi mahdollisuuksia
 - Ammatillaisten osaamisen hyödyntäminen asiakasprosessissa
 - Työttömien työkyvyn tuen tarpeen tunnistamiseen tarvitaan lisää osaamista myös terveydenhuollossa
 - Osatyökykyisissä on asiakkaita, jotka tarvitsevat hoitoa/kuntoutus, mutta eivät esim. pääse/pysty menemään/hyödy olemassa olevista palveluista
 - o Työikäisten sosiaalipalvelut on Kymssotessa järjestetty niin, että asiakas on pääsääntöisesti asiakkaana joko aikuissosiaalityössä tai työelämäpalveluissa. Yhteisasiakkuuksia on harkiten ja suunnitellusti. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat voivat olla asiakkaana aikuissosiaalityössä esim. perhetilanteen tai toimeentulotukiasiakkuuden vuoksi. Yhteisiä asiakkaita on mm vammaispalvelujen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen, terveysosiaalityön, lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön asiakkaina.
 - Jokaiselle asiakkaalle nimetään sosiaalityön palveluun yksi omatyöntekijä.
 - Asiakkaalle voidaan laatia sosiaalihuollon asiakassuunnitelma, jossa sovitaan vastuujasta, jos sosiaalihuollon asiakkuuksia ja palveluita on useita. Asiakassuunnitelmaa ei kuitenkaan käytetä systemaattisesti kaikkien asiakkaiden kohdalla.
 - Asiakkaita pyritään tapaamaan tarvittaessa yhdessä yhteisen suunnitelman tekemiseksi esim. aktivointisuunnitelman tai monialaisen työllistymissuunnitelman laatimisen yhteydessä
 - o Haasteita yhteistyössä sosiaalihuollon kanssa:
 - Tietoisuus toisten sosiaalihuollon palvelutehtävien työstä ei ole riittävää
 - Yhteisen tietojärjestelmän näkyvyyksien rajaaminen haastaa yhteistyön tarpeen arvioimista
 - Työelämäpalvelujen työn ja osatyökykyisten palvelutarpeen tunnettavuus Kymssoten muissa sosiaalihuollon palveluissa?
- **Onko palvelussa tai sen asiakkailla (tai osalla asiakkaista) tukenaan asiakasvastaava? Jos on, kuka toimii asiakasvastaavana? Jos ei, voit pohtia, olisiko asiakasvastaavamallista hyötyä tai haittaa.**
 - o Kuntouttavan työtoiminnan laki velvoittaa järjestämään asiakkaille riittävän ja tarpeenmukaisen ohjauksen palvelun ajaksi.

- o Työelämäpalveluissa toimiva sosiaaliohjaaja tai -työntekijä vastaan asiakkaan kuntouttavan työtoiminnan palvelun järjestämisestä ja asiakkaan ohjaamisesta palvelussa. Sosiaaliohjaaja on usein myös asiakkaan omatyöntekijä sosiaalihuollon palveluissa. Suuresta asiakasmäärästä johtuen sosiaaliohjaajilla/-työntekijöillä ei ole riittävää mahdollisuutta asiakasvastaavan tehtävään
- o Asiakassegmentointi on oleellista ja asiakkaan palvelutarpeen (esim. tuki työllistymisen jatkopolkuun, työ- ja toimintakyvyn arviointiin) mukaan asiakkaalle on mahdollista järjestää yksilöohjausta tai -valmennusta joko Kymsoten sosiaalisen kuntoutuksen palveluna tai kuntouttavan työtoiminnan toimintapaikalta kuntouttavan työtoiminnan hankintasopimuksen puitteissa
- o Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat hyötyisivät asiakasvastaavasta. Palvelun hyötynä asiakas saisi kokonaisvaltaisemman ja yksilöllisemmän tuen työllistymisen tueksi
- **Onko asiakkaille tarjolla työhönvalmennusta? Jos on, kuinka paljon?**
 - Kymsote on kilpailuttanut kuntouttavan työtoiminnan ja hankintasopimuksen puitteissa osasta kuntouttavan työtoiminnan työtoimintapaikoista voidaan hankkia asiakkaalle yksilövalmennusta esim. työllistymisen tueksi. Huomioitavaa kuitenkin, että tällä hetkellä yksilövalmennus ei vastaa asiakaslähtöiseen laatukriteereihin perustuvaan työhönvalmennuksen tarpeeseen henkilöiden tueksi avoimille työmarkkinoille.
 - 24.5.21 voimassa olevista kuntouttavan työtoiminnan päätöksistä 150 sisältää yksilövalmennusta. Yksilövalmennus sisältää tällä hetkellä enemmän sosiaaliohjauksen erityispiirteitä.
 - Kuntouttavan työtoiminnan palveluntuottajista osalla on työhönvalmentajia, työvalmentajia ja yksilövalmentajia. Isoimpina tuottajina Sotek ja Rannikkopajat. Parik ja Taitaja.
 - TE-toimiston kautta hankittava työhönvalmennus on myös asiakkaiden käytettävissä
 - Asiakasnäkökulman mukaan (kyselyt suullisesti satunnaisena otantana tammi-kesäkuussa monialaisen työelämäpalveluun osallistuneilta ja kuntouttavassa työtoiminnassa olevilta/palvelun saaneilta henkilöiltä) työhönvalmennusta ei ole riittävästi eikä se ole tavoitteellista tai suhteessa muuttuneeseen työkykyyn/osaamisen lisääntymiseen. Asiakasnäkökulman mukaan erityisesti tukea tarvitaan itsensä markkinointiin avoimille työmarkkinoille ja mahdollisten muokkausta tarvitsevien asioiden esilletuomiseen. Työyhteisötaidot ja sosiaaliset tilanteet ovat myös asioita, joihin työhönvalmennuksellista työtettä kaivataan. Työhönvalmennuksella tulee olla selkeät erityispiirteet aktiivisella työnetsinnällä ja henkilön voimavarojen ja osaamisen esilletuomisessa. Tällä hetkellä valmennusta toteutetaan osittain sosiaaliohjauksen erityispiirteiden mukaisesti ja työhönvalmennuksen viitekehys tulisi sisällyttää kaikkeen valmennukseen koko valmennuksen asiakasprosessin ajan.
- **Mikäli mahdollista, kuvaile ja/tai arvioi, mitä etuuksia asiakkaat saavat. Vaikuttaako etuusjärjestelmän logiikka asiakkaiden ohjautumiseen palveluun?**
 - o Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat saavat pääsääntöisesti joko toimeentulotukea tai työmarkkinatukea. Asiakkaana on myös yksittäisiä muun työttömyysturvan piirissä olevia henkilöitä.
 - o Lain mukaan kuntouttava työtoiminta on toissijainen palvelu suhteessa TE-toimiston tarjoamiin palveluihin. Kuntouttavasta työtoiminnasta saatavat korvaukset ovat asiakkaalle edullisempia, kuin esim. työkokeilusta tai työvoimakoulutuksesta saatavat korvaukset; työkokeiluun tai työvoimakoulutukseen osallistuvat eivät saa matkakorvausta. Tämä on heikentänyt asiakkaiden motivaatiota edetä te-toimiston palveluihin.
 - o Kuntouttavan työtoiminnan tarkoitus on parantaa asiakkaiden edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistää mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun. Palvelua järjestetään kuitenkin myös ns. toimintakykyä ylläpitävänä palveluna asiakkaille, jotka eivät pääse esim. työ- tai päivätoiminnan piiriin, koska eivät saa työkyvyttömyysetuuksia (kuntoutustukea, työkyvyttömyyseläkettä)
- **Saavatko asiakkaat korvauksia palveluun osallistumisesta?**
 - o Asiakkaat saavat kulukorvauksen 9e/ toteutunut osallistumispäivä ja asiakkaalle aiheutuneet matkakustannukset korvataan

- Pohdi, minkä asioiden pitää muuttua, jotta palvelusta päästäisiin etenemään nykyistä paremmin avoimille työmarkkinoille/TE-toimiston asiakkaaksi/työllisyyspalveluihin/ Kelan ammatilliseen kuntoutukseen tai koulutukseen.
 - Työhönvalmennusta lisää
 - Tukea omien vahvuuksien löytämiseen, tukea jatkolun suunnitteluun ja rakentamiseen
 - Työn muokkaaminen osatyökykyisen tarpeen mukaan
 - Kohdennettu työkyvyn tuki jäljellä olevaan työkykyyn ja osaamisen lisäämisen mahdollistaminen toimintapaikassa. Jatkuva arviointi ja seuranta.
 - Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien ohjaajien osaamisen lisääminen yhteistyötä tekevien tahojen toimintojen ketjusta ja palveluohjauksesta sekä psykososiaalisesta tuesta. SOTE-osaaminen vähimmäisvaatimuksena.
 - Työkyvyn tuen suunnitelma.
- **Kuvaile mahdollista työnantajayhteistyötä/yhteistyötä te-toimiston kanssa. Voit myös pohtia, miten näitä voisi parantaa.**
 - Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla asiakkaalla tehdään yhdessä Te-toimiston kanssa aktivointisuunnitelma tai monialainen työllistymissuunnitelma. Suunnitelmassa sovitaan asiakkaan tavoitteista ja muista kuntoututumisesta tukevista palveluista sekä yhteen sovitetaan asiakkaan sosiaali-, terveydenhuollon-, kuntoutuksen ja TE -toimiston palvelut.
 - Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat sijoittuvat työtehtäviin kunnan tai kuntayhtymän, rekisteröidyn yhdistyksen, rekisteröidyn säätiön, valtion viraston tai rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan toimipaikkoihin.
 - Työelämäpalvelukoordinaattorin tehtävä on yhteistyön kehittäminen kuntouttavan työtoiminnan toimintapaikkojen kanssa. Toimii yhteyshenkilönä. Edistää ja valvoo palvelun laatua.
 - Palvelun tuottajille maksetaan vaikuttavuuskorvauksia onnistuneista kuntouttavan työtoiminnan jatkopoluista (työkokeilu, työ avoimilla työmarkkinoilla, palkkatukityö, tutkintoon johtava koulutus, työvoimapoliittinen koulutus). 200-700 euroa / jatkoluku.
 - Kuntouttavaan työtoimintaan ei voi mennä yrityksiin, joten yrityskoordinaattori saattaa tulla mukaan vasta sitten kun / jos asiakas on siirtymässä kuntouttavasta työtoiminnasta eteenpäin. Yrityskoordinaattori ei kuitenkaan tee asiakastyötä => tähän tarvittaisiin esim. Työhönvalmennusta kuntouttavasta työstä eteenpäin.
 - Tärkeää, että asiakkaan jatkopolkuja rätätälöidään yksilöllisesti ja asiakas saisi tarvittaessa tuen yrityksiin siirtymisissä (esim. Työhönvalmentaja).
 - Yritykset tarvitsevat myös työhönvalmentajan tuen, jotta uskaltavat palkata osatyökykyisen.
 - Yritysyhteistyön tulee olla jatkuvaa ja suunnitelmallista kuntouttavaa työtoimintaa tarjoavien toimijoiden sekä elinkeinoelämän kanssa.
 - Jatkoluku tulee olla yhdessä suunniteltu, jotta kuntouttavassa työtoiminnassa esille tuleva työkyky voidaan suhteuttaa tulevaan työhön.
- **Kuvaile keskeisiä haasteita**
 - o Asiakkaiden ohjauksen ja tuen tarpeeseen vastaaminen?
 - o Palvelun vaikuttavuus?
 - o Yhteisten suunnitelmien laatiminen asiakkaan verkoston kanssa
 - o Asiakkaat jämähtävät helposti kuntouttavaan työtoimintaan, vaikka heillä voisi olla resursseja myös jatkamaan eteenpäin. Sosiaaliohjaajilla ei ole riittävästi aikaa hoitaa asiakkaan asiaa eteenpäin. => voisi olla 1 työhönvalmentaja, joka tekisi työtä kuntouttavassa työtoiminnassa.

Kuvaa (hankkeen aikana) lisäksi yksi toteutunut palvelupolku asiakkaan ohjautumisesta palvelun aloitukseen aina (mahdolliseen) palvelun lopettamiseen asti. Miten asiakasohjaus toimi? Oliko henkilö myös muiden palveluiden piirissä? Mitä etuuksia asiakkaalla oli?

Asiakas X:

- Asiakas on työtön työnhakija, joka on osatyökykyinen tuki- ja liikuntaelinsairauksien sekä masennuksen vuoksi. Työttömyys on jatkunut pitkään ja todettu, että asiakas ei voi työllistyä

enää omaan ammattiinsa (rakennusmies). Ammatillisia kuntoutuksia työeläkelaitoksen ja Kelan kautta on jo kokeiltu, eivätkä ne ole tuottaneet ratkaisua tilanteeseen. Työhönpaluun näkymät näyttävät tällä hetkellä heikoilta.

- Te-toimisto ottaa yhteyttä monialaisten työelämäpalveluiden sosiaaliohjaajaan, jonka kanssa yhdessä mietitään jatkopolkuja.
- Päädytään kokeilemaan kuntouttavaa työtoimintaa. Laaditaan palvelutarpeen arvio ja monialainen työllistymissuunnitelma, jossa mietitään myös asiakkaan tarvitsemat muut tuet ja palvelut. Ohjataan asiakas monialaisten työelämäpalveluiden fysioterapeutille ja pohditaan tarve miepä palveluille (tässä tapauksessa ei tarvetta ohjata miepä palveluille).
- Tukena työmarkkinatuki, joten taloudellinen tilanne heikko
- Asiakkaan kanssa mietitään soveltuva kuntouttavan työtoiminnan paikka ja asiakas käy tutustumassa paikkaan.
 - Mitä taitoja / osaamista asiakkaalla on, mitä mielenkiinnon kohteita, pystytäänkö huomioimaan terveyden rajoitteet? => nämä huomioiden etsitään asiakkaalle sopiva paikka
 - Asiakas on kiinnostunut tietokoneasioista ja lähtee kuntouttavaan työtoimintaan korttelikotiyhdistykselle opastamaan ikäihmisiä digilaitteiden käytössä.
- Asiakas käy haastattelussa työpaikassa ja sovitaan 3kk:n jakso. Työaika 3 päivää viikossa, 4 tuntia päivässä.
- Asiakas aloittaa työtoimintapaikan ohjauksessa.
- Asiakas tai työtoimintapaikka on jakson aikana sosiaaliohjaajaan yhteydessä, mikäli tulee ongelmia.
- Jakson loppuvaiheessa sosiaaliohjaaja on asiakkaaseen ja työtoimintapaikkaan yhteydessä arvioinnista ja jatkosuunnitelmasta
- Työtoimintapaikasta tulee kirjallinen palaute jaksosta
- Sovitaan uusi jakso ja päivitetään suunnitelma uuden jakson jälkeen
- Asiakas on pärjännyt tehtävässä ja pystyy fyysisten rajoitteiden puitteissa tekemään työtä. Asiakas saa kuntouttavan työtoiminnan ohessa, hankkeen puitteissa, yksilövalmennusta jatkopolkujen suunnitteluun ja järjestämiseen.
- Asiakas löytää yksilöohjaajan tuella sopivan koulutuspaikan. Koulutus toteutetaan Kelan ammatillisena kuntoutuksena.
- Kuntouttava työtoiminta päättyy.